

86

224528

**Tweede Enquête studenten Master Nautische Wetenschappen
en studenten 3de Bachelor Scheepswerktuigkunde
van de Hogere Zeevaartschool Antwerpen
Academierjaar 2010-2011**

Met de medewerking van
Kapitein t.l.o. F. DE MEULDER
Kapitein t.l.o. R. SMET

BELGISCHE ZEEVAARTBOND vzw.
LIGUE MARITIME BELGE asbl.

Juni 2011

T

Reports

A		K		U	
B		L		V	
C		M		W	
D		N		X	
E		O		Y	
F		P		Z	
G		Q			
H		R			
I		S			
J		T	X		

Een woord van dank aan...

Deze 2de enquête uitgevoerd bij de laatstejaarsstudenten van het academiejaar 2010 - 2011 werd tot een goed einde gebracht dankzij de bereidwillige medewerking van:

- *Kapitein t.l.o. Patrick Blondé, Commandant – Directeur van de Hogere Zeevaartschool te Antwerpen die, zoals bij al de eerdere enquêtes, dit initiatief van de Belgische Zeevaartbond vzw. niet alleen gesteund heeft maar ook de nodige schikkingen heeft getroffen om deze enquête in goede banen te leiden.*
- *Het Secretariaat van de Hogere Zeevaartschool die aan de publicatie van dit verslag de nodige zorg heeft besteed.*
- *Al de studenten van het jaar “Master Nautische Wetenschappen” en van het 3de. jaar “Bachelor Scheepswerktuigkunde” die aan de enquête actief hebben deelgenomen.*
- *De Koninklijke Belgische Redersvereniging vzw., de Hogere Zeevaartschool en DAB Vloot die het nodige beeldmateriaal ter beschikking hebben gesteld.*

---

*L.M.B. asbl. – B.Z.B. vzw. Algemeen Secretariaat – Olmendreef, 3 – B/4, B – 2950 Kapellen
Tel: 03.666.93.35 – Fax: 03.666.16.98 – GSM: 0474.456.949 – E-mail: lmb-bzl@skynet.be*

NB. Dit verslag kan geraadpleegd en gedownload worden van de BZB website: www.lmb-bzb.be

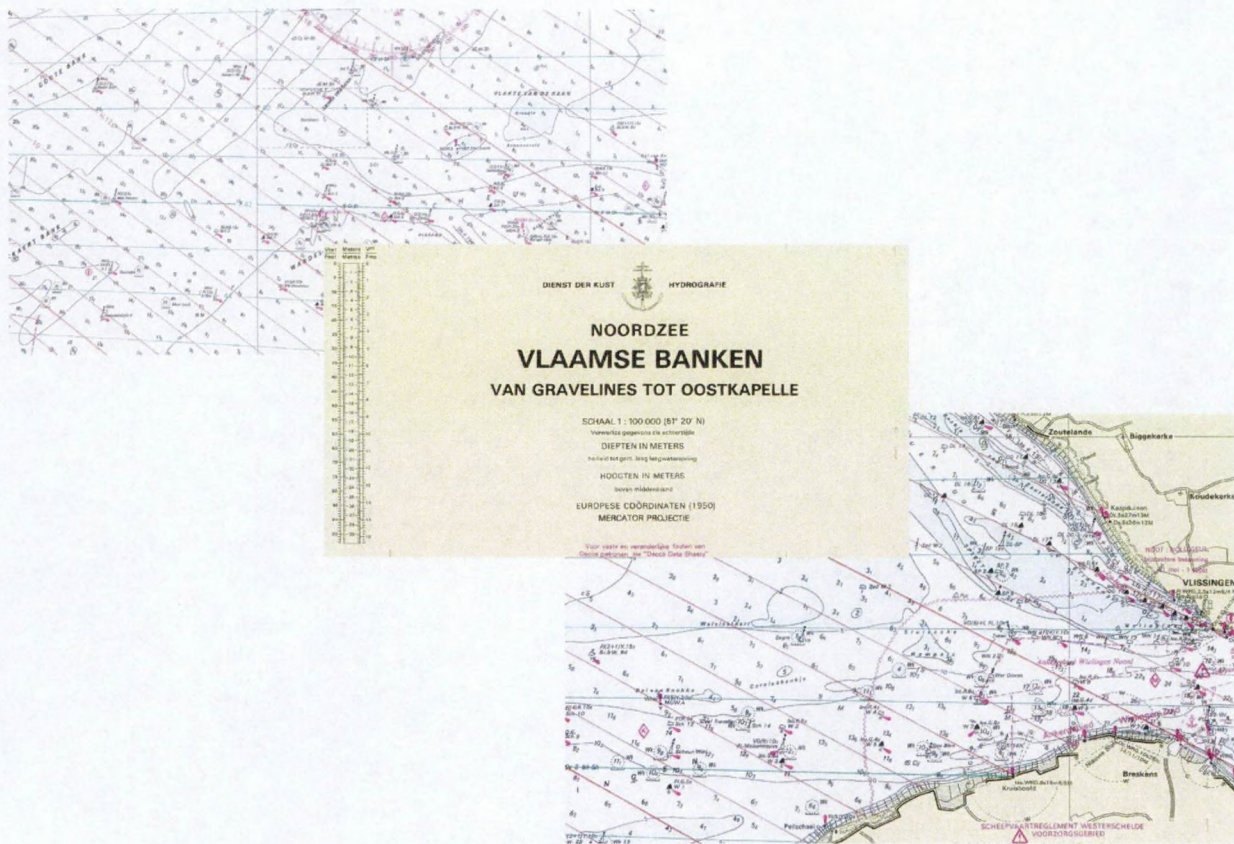
Ten geleide.....

In de bespreking van de resultaten van deze 2de enquête bij de laatstejaarsstudenten wordt menigmaal verwezen naar de resultaten van eerdere enquêtes die in het verleden aan de Hogere Zeevaartschool werden uitgevoerd. De Belgische Zeevaartbond vzw. heeft tot heden 9 enquêtes gedaan: 7 jaarlijkse opeenvolgende enquêtes bij de eerstejaarsstudenten en 2 enquêtes bij de laatstejaarsstudenten. De volgende tabel maakt een en ander duidelijk:

Type enquête	Academiejaar	Publicatie
HZS 1ste jaar:		
1ste enquête	2002 – 2003	Dec. 2003
2 ^{de} enquête	2003 – 2004	Uitgesteld – lage respons
3de enquête	2004 – 2005	April 2005
4 ^{de} enquête	2005 – 2006	Juni 2006
5de enquête	2006 – 2007	Dec. 2007
6 ^{de} enquête	2007 – 2008	Dec. 2008
7de enquête	2008 - 2009	Dec. 2009
HZS Laatste jaar:		
1ste enquête	2009 - 2010	Nov. 2010
2 ^{de} enquête	2010 - 2011	Juni 2011

De groep laatstejaarsstudenten die aan deze enquête heeft deelgenomen werd reeds als groep eerstejaarsstudenten bevraagd tijdens het

- Academiejaar 2007 - 2008 Master Nautische Wetenschappen (cyclus van vier jaren)
- Academiejaar 2008 – 2009 3de Bachelor Scheepswerktuigkunde (cyclus van drie jaren)

Inleiding

Dit rapport bespreekt de resultaten van de 2de enquête, die tijdens het academiejaar 2010 – 2011 bij de laatstejaarsstudenten aan de Hogere Zeevaartschool te Antwerpen werd uitgevoerd. In de lijn van de vorige enquête wil deze enquête peilen naar de houding en de visie van de student die slechts een paar maanden verwijderd is van het begin van zijn maritieme loopbaan.

Tevens stoelt dit rapport op de resultaten die opgetekend werden tijdens de eerste 7 enquêtes georganiseerd bij de eerstejaarsstudenten in de afdelingen 1ste. Bachelor Nautische Wetenschappen en 1ste Bachelor Scheepswerktuigkunde.

De resultaten van deze 2de enquête bij de laatstejaarsstudenten verschillen niet merkkelijk met de resultaten opgetekend bij de 1ste gelijkaardige enquête. De resultaten van deze enquête moeten echter bevestigen of, zoals in de vorige, een verschuiving is opgetreden tussen de houding en de visie van de eerste- en laatstejaarsstudent o.a. wat de tijdsduur van de loopbaan op zee en het al dan niet ambiëren van de hoogste functie aan boord betreft. De resultaten zijn indicatief voor de toekomstige doorstroming van hoog en goed opgeleide scheepsofficieren die na een korte vaartijd naar een baan

aan wal gaan uitkijken. Voor reders en werkgevers zal zich de vraag dan ook stellen: Hoe kan men hoogopgeleide scheepsofficieren van het management niveau langer aan boord houden?

Nieuw was ook de vraag of de praktische opleiding en het totaal studiepakket aan de verwachting van de student hebben beantwoord. Uit de antwoorden moet blijken hoe de studenten de hoge kwaliteit van hun opleiding, aan de Hogere Zeevaartschool schatten. De wensen en suggesties van de laatstejaarsstudenten dienaangaande kunnen relevant zijn voor hen die het bestendigen van een hoogwaardig zeevaartonderwijs genegen zijn.

De inhoud van de specifieke taken van een scheepsofficier is voor een hele groep studenten na drie of vier jaar opleiding nog steeds onduidelijk. Er is een steeds weerkerende vraag naar meer informatie over de echte inhoud van het beroep en het leven aan boord. Anderzijds hebben de studenten in het verleden jaar na jaar uiting gegeven van hun grote tevredenheid over de zeer degelijke informatie betreffende het aangeboden studiepakket en het verloop van de academische opleiding. Deze twee bevindingen lopen als een rode draad doorheen alle vorige enquêtes en de resultaten van deze enquête zullen hierover uitsluitsel moeten geven.

Foto 1. 24 april 2011 terugkeer in Antwerpen van het Pools zeilschip DAR MŁODZIEZY met aan boord de studenten van het 1ste jaar Bachelor Nautische Wetenschappen en Scheepswerktuigkunde (Academie jaar 2010 – 2011)

1. Studentenbevolking Master Nautische Wetenschappen en 3de jaar Bachelor Scheepswerktuigkunde

Volgens de cijfers die door de Hogere Zeevaartschool werden overgemaakt bedroeg de studentenbevolking 158 laatstejaarsstudenten op datum van 25 november 2010 (Tabel 1). Dit is, vergeleken met de cijfers van vorig academiejaar, een vermeerdering met 22 eenheden. De afdeling 1ste Master Nautische Wetenschappen telt nu 7 studenten meer dan vorig jaar en voor de afdeling 3de Bachelor Scheepswerktuigkunde is er een vermeerdering met 15 eenheden.

Afdelingen	Nederlandstaligen	Franstaligen	Totaal Academiejaar 2010 - 2011	Totaal Academiejaar 2009 - 2010
1 ^{ste} Master Nautische Wetenschappen	73	41	114	107
3 ^{de} Bachelor Scheepswerktuigkunde	9	35	44	29
Totaal	82	76	158	136

Bron: HZS 25.11.2010

Tabel 1. Academiejaar 2010 – 2011 Aantal ingeschreven studenten 1ste jaar Master Nautische Wetenschappen en 3de jaar Bachelor Scheepswerktuigkunde

Zoals dit in de vorige enquête reeds het geval was, valt ook nu het geringe aantal ingeschreven studenten op in de Nederlandstalige afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde. Ook kan dit nu weer verklaard worden door de lage instroom van Nederlandstalige jongeren in het 1ste jaar en de aanwezigheid van een vrij groot aantal buitenlandse studenten in de Franstalige afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde.

In tegenstelling met de enquête van vorig academiejaar overtreft in de afdeling Master Nautische Wetenschappen het aantal Nederlandstalige studenten ruim het aantal ingeschreven studenten van de Franse taalrol. Procentueel uitgedrukt is de bezetting 64 % Nederlandstaligen en 36 % Franstaligen tegenover respectievelijk 53% en 47% het jaar voordien.

Voor de afdeling 3de jaar Bachelor Scheepswerktuigkunde is de bezetting, procentueel uitgedrukt, nagenoeg dezelfde gebleven, namelijk ongeveer 20 % Nederlandstaligen en ongeveer 80 % Franstaligen.

2. Studentenbevolking die deelnam aan de enquête

Zoals in de vorige enquête is de globale deelname aan de enquête eerder gering. Amper 44 op de 158 ingeschreven laatstejaarsstudenten, hetzij 28%, hebben aan deze enquête deelgenomen. Dit vertegenwoordigt een kleine toename met het vorig academiejaar toen een deelname van 24% werd opgetekend. Het aantal deelnemers, hetzij 44, vertegenwoordigt echter 100% van de studenten die aanwezig waren op de dag dat de enquête werd afgenomen in de H.Z.S. Het verschil kan worden verklaard door het hoge aantal vrije studenten, of studenten die nog lespakketten van de vorige jaren dienen te volgen of nog studenten die sinds hun inschrijving afgehaakt hebben.

Afdelingen	Nederlandstaligen	Franstaligen	Totaal Academiejaar 2010 - 2011	Totaal Academiejaar 2009 – 2010
1 ^{ste} Master Nautische Wetenschappen	21	10	31	13
3 ^{de} Bachelor Scheepswerktuigkunde	3	10	13	20
Totaal	24	20	44	33

Tabel 2. Respons op de enquête

De respons van de studenten Master Nautische Wetenschappen en Bachelor Scheepswerktuigkunde bedraagt respectievelijk 27% en 30%. Voor de twee afdelingen is deze respons statistisch ruim voldoende om de enquête gegevens als relevant en bepalend te beschouwen.

3. Geslacht van de studenten

In de Nederlandstalige afdeling Nautische Wetenschappen hebben zich 3 studenten van het vrouwelijk geslacht aangemeld en 1 student heeft nagelaten de rubriek "geslacht" in te vullen. In de Franstalige afdeling Scheepswerktuigkunde is één van de deelnemende studenten van het vrouwelijk geslacht.

Uit het voorgaande kan men afleiden dat ongeveer 10% van de studenten, die aan de enquête hebben deelgenomen, van het vrouwelijk geslacht zijn.

Foto 2. Suezmax M/T FELICITY –Bouwjaar 2009 DWT 157.677
Rederij EURONAV nv. Antwerpen

4. Nationaliteit van de studenten

Het aantal niet-Belgische studenten, die aan de beperkte enquête hebben deelgenomen, vertegenwoordigt bijna 32 % van de totale respons. Voor de afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde bedraagt het percentage niet-Belgen zelfs 69% wat de hoge uitstraling eens te meer bevestigt die deze afdeling bij de hoofdzakelijk Franssprekenden buitenlanders, geniet..

Nationaliteit	Master Naut.Wet.NL	Master Naut.Wet.FR	Bachelor Scheepsw.NL	Bachelor Scheepsw.FR	Totaal
Algerijnse	-	1	-	-	1
Franse	-	2	-	1	3
Marokkaanse	-	-	-	6	6
Nederlandse	1	-	-	-	1
Senegalese	-	-	-	2	2
Zwitserse	-	1	-	-	1
Totaal	1	4	-	9	14/44

Tabel 3. Aantal studenten van vreemde nationaliteit

5. Leeftijd van de studenten

De gemiddelde ouderdom van de studenten Master Nautische Wetenschappen is 24,74 jaar, en deze van de studenten Bachelor Scheepswerktuigkunde is 27,53 jaar. Slechts ongeveer de helft van al de deelnemende studenten is jonger dan 23 jaar.

Leeftijd	Master Naut.Wet.NL	Master Naut.Wet.FR	Bachelor Scheepsw.NL	Bachelor Scheepsw.FR	Totaal
20	-	-	2	-	2
21	6	3	1	-	10
22	7	2	-	2	11
23	2	1	-	1	4
24	1	1	-	-	2
25	1	-	-	-	1
26	-	-	-	1	1
28	-	-	-	1	1
31	-	-	-	1	1
33	-	-	-	1	1
34	2	1	-	-	3
35	-	1	-	2	3
42	-	-	-	1	1
51	1	-	-	-	1
52	-	1	-	-	1
58	1	-	-	-	1
Totaal	21	10	3	10	44

Tabel 4. Leeftijd van de studenten

Zowel bij de studenten van de afdeling Nautische Wetenschappen als bij dezen van de afdeling Scheepswerktuigkunde kan men opmerken dat vrij veel oudere studenten deelgenomen hebben aan deze enquête, namelijk studenten die ouder zijn dan 22 jaar. Voor de afdeling Nautische wetenschappen telt men 12 op de 31 deelnemers die ouder zijn dan 22 jaar, terwijl voor de afdeling Scheepswerktuigkunde 8 op de 13 studenten de 22 jaar overschrijden.

De volgende tabel is indicatief voor het gemiddelde aantal studiejaren, die de studenten nodig hebben om de volledige academische cyclus af te werken. Deze gegevens dienen echter samen geëvalueerd te worden met de gegevens die opgenomen zijn in hoofdstuk 9 (zie verder)

	Gemiddelde leeftijd bij aanvang academische cyclus (7 enquêtes)	Gemiddelde leeftijd bij afsluiten academische cyclus (2 enquêtes)	Gemiddeld aantal studiejaren.(*)
Opleiding tot Master Nautische Wetenschappen	20 jaar	25 jaar en 3 maanden	5 jaar en 3 maanden
Opleiding tot Bachelor Scheepswerktuigkunde	21 jaar en 4 maanden	27 jaar en 4 maanden	6 jaar

(*) Cyclus voor Master Nautische Wetenschappen: 4 leerjaren – Cyclus voor Bachelor Scheepswerktuigkunde: 3 leerjaren.

Tabel 5. Leeftijdsverschil tussen eerste- en laatstejaarsstudenten.

Sommige studenten onderbreken hun studies na een, twee of drie jaren opleiding om te gaan varen en verkiezen de cyclus pas op latere leeftijd af te werken. De wil om promotie te maken aan boord is hier niet vreemd aan. Dit verklaart de 5 jaren studietijd die de studenten van de afdeling Nautische Wetenschappen gemiddeld nodig hebben om een cyclus van 4 leerjaren af te werken.

Deze eigenschap is nog meer uitgesproken in de afdeling scheepswerktuigkunde waar slechts een heel kleine groep studenten een rechtlijnige ononderbroken opleiding volgen. De Bachelors Scheepswerktuigkunde hebben daarom gemiddeld dubbel zoveel tijd nodig om de cyclus van 3 leerjaren af te werken.

Foto 3. TSHD BRABO - Hopper capacity 11.650m³ - DWT 18.565 MT Dredging depth 28 - 43 m.
Bouwjaar 2007 Baggerbedrijf DEME nv. Zwijndrecht.

6. Woonplaats/Tijdelijke woonplaats van de studenten

Nagenoeg 64 % van de deelnemende studenten zijn woonachtig in drie provincies, namelijk in Antwerpen en Oost- en West-Vlaanderen. Vanuit Limburg nam slechts 1 student deel aan de enquête. De nabijheid van onze nationale havens kan hiervoor een verklaring zijn. Slechts vier studenten zijn woonachtig bezuiden de taalgrens, 2 in Brabant en 2 in Henegouwen.

Provincie	Master Naut.Wet.NL	Master Naut.Wet.FR	Bachelor Scheepsw.NL	Bachelor Scheepsw.FR	Totaal
Antwerpen	11	1	-	4	16
Brabant*	-	2	-	-	2
Henegouwen	-	2	-	-	2
Limburg	1	-	-	-	1
Luik	-	1	-	-	1
Oost-Vlaanderen	3	-	3	-	6
West-Vlaanderen	5	-	-	1	6
Andere**	1	4	-	4	9
Niet vermeld	-	-	-	1	1
Totaal	21	10	3	10	44

* Vlaams en Waals Brabant worden als een provincie beschouwd

** Het betreft buitenlandse woonplaatsen

Tabel 6. Woonplaats van de studenten

Precies de helft van de studenten die deelnamen aan de beperkte enquête hebben een tijdelijk adres opgegeven (tabel 7). Als tijdelijk adres werd in de meeste gevallen Antwerpen gekozen, op enkele uitzonderingen na (bijv. Ukkel, Herenthout, Zwijndrecht).

Afdeling

Aantal studenten

	wonend op tijdelijk adres
Master Nautische Wetenschappen.NL	10
Master Nautische Wetenschappen.Fr	6
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2
Bachelor Scheepswerktuigkunde.FR	4
Totaal	22 / 44

Tabel 7. Tijdelijke woonplaats

Merkwaardig is wel dat enkele studenten een tijdelijk adres opgenomen hebben niettegenstaande zij vrij dicht bij Antwerpen wonen waar voldoende verbindingen met het openbaar vervoer voor handen zijn.

7. Uitgeoefende beroepen van de ouders

De grote meerderheid van de studenten komt uit een gezin waar vader én moeder een beroepsactiviteit uitoefenen. Verder kan men uit de lijst van de opgegeven beroepen afleiden dat de ouders meestal minstens hoger middelbaar onderwijs genoten hebben en een belangrijk aantal zelfs hoger of universitair onderwijs.

Hierna volgt de lijst van de uitgeoefende beroepen door de vaders van de studenten: arts, advocaat, arbeider, bediende, dierenarts, handelaar, havenarbeider, ingenieur, magistraat, kok, landbouwer, leraar, manager, magistraat, mechanicus, militair, kapitein ter lange omvaart, scheepvaartdeskundige, syndicale vertegenwoordiger, universiteitsprofessor, vertegenwoordiger, verzekeraar, werfleider en zelfstandige. Als uitgeoefend beroep door de moeders werden o.a. opgegeven: apotheekassistente, bediende, doktersassistente, handelaar, leerkracht, logopediste, manager, pedagoge, poetsvrouw, secretaresse, technisch tekenaar, verkoopster, verpleegster en zelfstandige.

In de groep "ouders" hebben de maritieme beroepen aan land of op zee echter geen overwicht.

Foto 4. Een vertrouwd beeld op de Schelde -
Dag en nacht dragen URS sleepboten bij tot de veiligheid van de scheepvaart.

8. Reeds vroeger gevolgd onderwijs

Uit de bevraging blijkt dat 19 studenten op de 44 deelnemende eindejaarsstudenten, d.i. nagenoeg 42 %, een opleiding "hogere studies" geheel of gedeeltelijk heeft gevolgd. Voor de afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde, afzonderlijk berekend, ligt dit percentage hoger, namelijk bijna 62 % terwijl dit voor de afdeling Master Nautische wetenschappen slechts 35 % is. Deze enquête resultaten zijn helemaal gelijkaardig met de resultaten opgetekend tijdens de vorige enquête.

In de Nederlandstalige afdeling Master Nautische Wetenschappen hebben vijf studenten reeds hoger onderwijs genoten vooraleer de nautische studies aan te vatten, waarvan drie studenten met succes. In de Franstalige afdeling Master Nautische Wetenschappen hebben zes studenten hogere studies gevolgd waarvan vijf met goed gevolg.

De hiernavolgende studierichtingen werden opgegeven door de studenten van de afdeling Nautische Wetenschappen: handelsingenieur, burgerlijk ingenieur, criminologie, politieofficiersschool, Vlerick Management School, Sociale wetenschappen, Officierkustvaart (Algerije) en ingenieurwetenschappen. Enkele van de voormelde opleidingen werden gevolgd door reeds oudere studenten (35, 52 en 58 jaar oud).

In de Nederlandstalige afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde heeft geen enkele student gemeld reeds hoger onderwijs te hebben gevolgd, terwijl in de Franstalige afdeling dit wel het geval was voor alle 10 deelnemende studenten en dit met succes.

De volgende studierichtingen werden door voormelde studenten opgegeven: technologie, scheepswerktuigkunde, luitenant scheepswerktuigkunde 2de klasse en schipper zeevisserij.

9. Studieverloop aan de Hogere Zeevaartschool

Van de 31 studenten van de afdeling Master Nautische Wetenschappen hebben 20 kandidaten de drie eerste bachelorjaren probleemloos doorlopen, terwijl anderen één of meerdere examens van de bachelorjaren nog moesten afleggen.

In de afdeling Scheepswerktuigkunde slaagden 9 studenten van de 13 voor de twee eerste bachelorjaren; de anderen dienen nog te voldoen voor één of meerdere vakken van het curriculum.

Uit het voorgaande blijkt dat heel wat studenten de academische cyclus van Master Nautische Wetenschappen en Bachelor Scheepswerktuigkunde probleemloos in respectievelijk 4 en 3 jaren doorlopen. Deze gegevens weerleggen daarom voor een gedeelte de gegevens die opgetekend zijn in hoofdstuk 5 – Tabel 5.

Foto 's 5-6-7. Praktijk geneeskunde - brandbestrijding - reddingsoefeningen zijn belangrijke onderdelen van de opleiding van toekomstige scheepsofficieren.

10. Contact met maritieme middens voor de aanvang van de opleiding Bachelor/Master

Nagenoeg 64% van de studenten die deelgenomen hebben aan de beperkte enquête hadden voor de aanvang van de opleiding Bachelor/Master aan de Hogere Zeevaartschool reeds enig contact gehad met het maritieme midden (tabel 8). Het betreft zeer dikwijls contacten met ouders, familieleden, vrienden of personen uit de kennissenkring die zelf in het maritieme milieu (koopvaardij, Marine of havens) tewerkgesteld zijn of waren alsook contacten met studenten van de Hogere Zeevaartschool.

Vermeldenswaard zijn hier zeker de "open deur dagen " van de Hogere Zeevaartschool, de "Havendagen" en het verblijf van de grote zeilschepen in Antwerpen ter gelegenheid van de "Tall Ships' Race". Een aantal studenten hadden zelf reeds gevaren. Ontegensprekelijk hadden voormelde contacten de keuze van de studenten om een maritieme opleiding aan te vatten in een zekere mate positief beïnvloed.

Afdeling	Ja	Neen	Totaal
Master Nautische Wetenschappen.NL	11	10	21
Master Nautische Wetenschappen.FR	6	4	10
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2	1	3
Bachelor Scheepswerktuigkunde.FR	9	1	10
Totaal	28	16	44

Tabel 8. Voorafgaandelijk contact met het maritieme midden

11. Leeftijd waarop de studenten het idee hadden om een maritieme opleiding te volgen en om voor een maritiem beroep te kiezen

De meeste studenten namen een beslissing om een maritieme opleiding te volgen op een ouderdom tussen de 17 en 19 jaar. Op die ouderdom heeft de meerderheid van de studenten het hoger secundair onderwijs beëindigd. Men kan ook opmerken dat het voor enkelen op latere leeftijd was.

Ouderdom	Master Naut.Wet.NL	Master Naut.Wet.FR	Bachelor Scheepsw.NL	Bachelor Scheepsw.FR	Totaal
8	1	-	-	-	1
13	1	1	-	-	2
15	1	-	-	-	1
16	1	-	1	-	2
17	5	2	-	-	7
18	7	3	2	4	16

19	2	1	-	2	5
20	1	1	-	1	3
21	-	2	-	2	4
22	-	-	-	1	1
25	1	-	-	-	1
28	1	-	-	-	1
Totaal	21	10	3	10	44

Tabel 9. Leeftijd waarop studenten het idee hadden om een maritieme opleiding te volgen en om een maritiem beroep te kiezen

Toch is het nuttig de tabel 4 van hoofdstuk 5 even naast tabel 9 te leggen. Voor sommigen ligt het tijdstip waarop zij het idee hadden om een maritieme opleiding te volgen en deze waarop met de opleiding werkelijk werd begonnen, ver uit elkaar.

12. Informatie over de maritieme opleiding vóór de aanvang en tijdens de studies.

Foto 6. Opendeur dagen aan de HZS worden door de jeugd erg geapprecieerd.

Nagenoeg 86% van de deelnemende studenten aan de beperkte enquête bevestigen dat zij vóór en tijdens hun studies voldoende informatie hebben ontvangen over de opleiding en het studieverloop (tabel 10). Dit percentage wijkt niet af van de waarden die opgetekend werden bij de eerstejaarsstudenten. Hiermede worden de goede resultaten van de mediacampagne, die door de H.Z.S., de K.B.R.V. en het Vlaams Gewest met haar website "Are You Waterproof" dienaangaande wordt gevoerd, onderstreept.

Afdeling	Ja	Neen	Totaal
Master Nautische Wetenschappen.NL	19	2	21
Master Nautische Wetenschappen Fr	7	3	10
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2	1	3
Bachelor Scheepswerktuigkunde.Fr	10	-	10
Totaal	38	6	44

Tabel 10. Voldoende informatie over opleiding en studieverloop

Voormelde informatie werd uit verschillende bronnen verkregen zoals blijkt uit tabel 11. Het is echter duidelijk dat ook tijdens hun studies de contacten met professoren en medestudenten bijgedragen zullen hebben tot een beter beeld van de opleiding en het studieverloop.

Men kan vaststellen dat Internet en opendeurdagen de twee voornaamste bronnen van informatie waren gevolgd door de groepen “vrienden en kennissen”. Dat de groep “boeken” zo hoog scoort ligt misschien minder in de verwachtingen terwijl dit eerder voor de groep “promotiefolders” verwacht kon worden. Opvallend is ook dat de media radio/TV slechts 2 maal werden vernoemd.

Bronnen	Aantal maal vermeld
Radio/TV	2
Internet	30
Opendeurdagen	22
Familie	3
Vrienden	11
Kennissen	13
Boeken	14
Voordrachten	7
Maandbladen	4
VDAB	2
Andere*	3

* Door één student werd “studiegids” opgegeven zonder bronvermelding en één student vermeldt “school” zonder bijkomende precisering.

Tabel 11. Informatiebronnen i.v.m. opleiding en studieverloop

13. Informatie betreffende de professionele loopbaan vóór en tijdens de studies

Bijna 55 % van de deelnemende studenten bevestigen dat ze vóór en tijdens de studies aan de Hogere Zeevaartschool voldoende informatie ontvangen hebben over de beroepsloopbaan (tabel 12). Dezelfde vraag, gesteld aan eerstejaarsstudenten tijdens hun eerste jaar opleiding aan de H.Z.S., werd door 71% van de studenten positief beantwoord.

Tabel 12. Voldoende informatie over de professionele loopbaan

Afdeling	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
Master Nautische Wetenschappen.NL	11	7	3	21
Master Nautische Wetenschappen.FR	5	4	1	10
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2	1	-	3
Bachelor Scheepswerktuigkunde.FR	6	3	1	10
Totaal	24	15	5	44

Uit het voorgaande zou blijken dat ongeveer een derde van de laatstejaarsstudenten nog steeds meent, op een paar maanden voor het begin van hun professionele loopbaan, niet voldoende te zijn geïnformeerd over de inhoud van het beroep. In tabel 13 worden de bronnen aangegeven waaruit de informatie over de beroepsloopbaan geput werd.

Bronnen	Aantal maal vermeld
Radio/TV	4

Internet	22
Opendeurdagen	15
Familie	2
Vrienden	13
Kennissen	13
Boeken	4
Voordrachten	5
Maandbladen	5
VDAB	2
Andere*	3

*Het Koninklijk Belgisch Zeemanscollege, de HZS en via een stage

Tabel 13. Informatiebronnen ivm de beroepsloopbaan

Afdeling	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
Master Nautische Wetenschappen.NL	12	7	2	21
Master Nautische Wetenschappen.FR	5	4	1	10
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2	1	-	3
Bachelor Scheepswerktuigkunde.FR	6	3	1	10
Totaal	25	15	4	44

Beantwoorde de praktische opleiding/studiepakket aan de verwachting van de studenten

Zoals dit het geval was in de vorige rubriek kan men merken dat ook hier het Internet en de Opendeurdagen als voornaamste bronnen werden aangeduid, onmiddellijk gevolgd door de groepen familie, kennissen en vrienden. Ook hier kwamen radio/TV weinig aan bod. Hier dient ook aangestipt dat de jaarlijkse "informatie avonden" ingericht door het Koninklijk Belgisch Zeemanscollege vzw. door de studenten erg worden gewaardeerd.

14. Hebben praktische opleiding en het totaal studiepakket beantwoord aan de verwachtingen van de student

Slechts nagenoeg 57 % van de deelnemende studenten verklaren dat de praktische opleiding en het totaal studiepakket aan hun verwachtingen hebben beantwoord. Deze studenten geven bijna allen enige toelichting bij hun antwoord. Nogal vele studenten, die "ja" geantwoord hebben, zijn toch de mening toegedaan dat er te weinig "praktijk" wordt voorzien in het curriculum, terwijl anderen echter zich zeer lovend uitlaten over de inhoud en de kwaliteit van het onderwijs. Slechts enkele studenten geven geen toelichting bij hun "ja" antwoord. Dit resultaat kan ook in verband gebracht worden met de resultaten opgetekend tijdens de 7de enquête bij de eerstejaarsstudenten. Ruim 88% van de eerstejaarsstudenten gaven, na reeds een paar maanden college te hebben gelopen, blijk van voldoening over de verstrekte studie en opleiding informatie. Deze terugloop is waarschijnlijk enkel een perceptie. Toch is ze significant en is verder onderzoek misschien aangewezen.

Bij de studenten die menen dat de praktische opleiding en/of het curriculum niet volledig beantwoord hebben aan hun verwachtingen, vindt men als meest negatieve motivering van hun "neen" antwoord dat volgens hen te weinig praktijk wordt gegeven. Een enkeling had in het lessen pakket iets meer management gerichte vakken gehad, terwijl één student kritiek had op sommige professoren.

15. Reeds doorlopen vaartijd

Vooraf moet worden vermeld dat 4 studenten van de Franstalige afdeling bachelor Scheepswerktuigkunde geen vaartijd hebben opgegeven. Op een totaal van 44 deelnemers aan de beperkte enquête hebben 34 studenten of 77 % een vaartijd opgegeven tussen 21 dagen (het minimum vermelde) en 6 maanden.

Hierna worden enkele uitschieters per afdeling vermeld (afgeronde cijfers):

- in de Nederlandstalige afdeling nautische wetenschappen: één student met 3 jaar en 6 maanden vaartijd;
- in de Franstalige afdeling nautische wetenschappen: één student met meer dan één jaar vaartijd;
- In de Franstalige afdeling scheepswerktuigkunde: vier studenten met een vaartijd van respectievelijk 3, 8, 9 en 10 jaar vaartijd.

Buiten de enkele hiervoor opgegeven langere vaartijden kan toch gesteld worden dat de doorlopen vaartijd van de meeste studenten vrij laag is. Rekening houdend met het feit dat de laatste jaarsstudenten van de afdeling Master Nautische Wetenschappen en deze van de afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde hebben kunnen genieten van 3 of 2 zomer verlofperiodes, kan terecht de vraag gesteld worden of zij de gelegenheid kregen om tijdens de verlofperiode in te schepen en, indien dit mogelijk was, hebben zij die gelegenheid dan te baat genomen?

16. Waarom wordt gekozen voor een maritieme opleiding

De overgrote meerderheid van de studenten geeft meerdere bepalende elementen bij de keuze van de maritieme loopbaan. Slechts enkele studenten geven één of twee van de opgesomde motieven. Eén student duidt “andere “ aan en bedoelt daarmee dat een maritiem beroep geen beroep is van “negen tot zeventien uur”!

In tabel 15 wordt aangegeven wat de studenten heeft aangezet om voor een maritieme loopbaan te kiezen. Voor de grote meerderheid is het de som van een aantal elementen die de keuze bepaalt.

Waarom voor een maritieme loopbaan gekozen wordt	Aantal malen vermeld
Reizen	28
Avontuur	25
Interessante opleiding	37
Toekomstmogelijkheden	38
Werkzekerheid	30
Hoge lonen	27
Beroep met grote verantwoordelijkheden	33
Andere: geen beroep van “9 tot 17 uur”	1
Andere	-

Tabel 15. Waarom voor een maritiem loopbaan gekozen wordt

17. Richting waarin de studenten hun maritieme loopbaan wensen uit te bouwen

Met de vraag “ Wat is jouw lange termijn visie op de gekozen maritieme loopbaan?” werd getracht te achterhalen in welke bedrijfstak van de maritieme sector de laatstejaarsstudenten denken of wensen tewerkgesteld te worden. Uit de antwoorden kan men stellen dat heel wat studenten nog geen definitieve keuze hebben gemaakt en dus meerdere mogelijkheden hebben aangegeven. Dat slechts

één of twee sectoren werden aangeduid is een zeldzaamheid. Men kan opmerken dat de koopvaardij door nagenoeg 73 % van de deelnemers werd vermeld.

Mogelijke sector van tewerkstelling	Aantal malen vermeld	Ter vergelijking Academiejaar 2009 – 2010(*)
Koopvaardij	32/44	26/33
Baggerindustrie	22/44	18/33
Visserij	2/44	
Sleepvaart/offshore	23/44	13/33
Shortsea	8/44	
Loodswezen	17/44	12/33
DAB-Vloot	12/44	13/33
Havendiensten	19/44	16/33
Andere	9/44	

(*) Het gaat hier om de resultaten opgetekend tijdens de 1ste enquête bij de laatstejaarsstudent – Academiejaar 2009 – 2010.

Tabel 16. Mogelijke sector van tewerkstelling

Acht van de negen studenten die bij de mogelijkheden van tewerkstelling “andere” aangekruist hebben preciseren niet in welke andere sector zij eventueel aan de slag zouden gaan terwijl één student hiervoor de Marine aanduidt. De resultaten opgetekend voor deze vraag verschillen nauwelijks met de resultaten van de enquête van het vorige academiejaar.

Foto 7. VTS Schelde - Gemeenschappelijk Nautisch Beleid
Bemande radarcentrales zorgen voor de veiligheid van de scheepvaart .

Zoals reeds bleek in de vorige enquête worden de koopvaardij en de baggerindustrie door de meeste studenten ervaren als bedrijfstakken die goede carrière mogelijkheden inhouden. De cijfers tonen ook aan dat de toegang tot het Loodswezen, DAB-Vloot en de Havendiensten slechts in aanmerking komen na voldoende maanden vaart.

18. Studenten die al/niet de hoogste functie wensen te bereiken

Bijna 80% van al de deelnemende studenten wensen de hoogste functie in het maritieme beroep te bereiken. Voor de afdeling Nautische wetenschappen is het iets lager, namelijk 77%, maar voor de afdeling Scheepswerktuigkunde ligt het hoger met bijna 85%.

Afdeling	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
Master Nautische Wetenschappen.NL	16	4	1	21
Master Nautische Wetenschappen.FR	8	1	1	10
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2	-	1	3
Bachelor Scheepswerktuigkunde.FR	9	-	1	10
Totaal	35	5	4	44

Tabel 17. Bereiken van de hoogste functie in het maritieme beroep

In vergelijking met het vorige academiejaar is dit percentage met ongeveer 14 punten teruggelopen. Desniettemin wijst dit percentage op de resolute en positieve instelling van de laatstejaarsstudenten die nog amper zes maanden van het begin van hun zeemansloopbaan verwijderd zijn.

19. Studenten die menen het maritieme beroep te blijven uitoefenen voor een volledige loopbaan

Op het totaal aantal studenten, die deelnamen aan de beperkte enquête, zijn er slechts 17 (39%) die het inzicht hebben een volledige maritieme loopbaan te doorlopen. Voor de afdeling Master Nautische Wetenschappen zijn dat 9 studenten (43%) en voor de afdeling scheepswerktuigkunde 8 studenten (62%).

Afdeling	Ja	Neen	Niet vermeld	Totaal
Master Nautische Wetenschappen.NL	4	16	1	21
Master Nautische Wetenschappen.FR	5	5	-	10
Bachelor Scheepswerktuigkunde.NL	2	-	1	1
Bachelor Scheepswerktuigkunde.FR	6	4	-	10
Totaal	17	25	2	44

Tabel 18. Studenten die menen het beroep trouw te blijven voor een volledige loopbaan

Op de vraag hoeveel jaren de studenten, die nu al menen het maritiem beroep vroegtijdig te zullen verlaten, dit beroep zullen uitoefenen wordt nogal uiteenlopend geantwoord. Als minimum duurtijd werd 4 jaar vermeld en als maximum 20 jaar. Tussen deze uitersten werden dan verschillende duurtijden opgegeven: 5, 6, 7, 8, 10 en 15 jaar.

Het varend beroep wordt door de meerderheid van de studenten verlaten om familiale en sociale redenen: gezin, kinderen, lange afwezigheden. Een enkeling denkt dat op een gevorderde leeftijd de gezondheid het leven aan boord niet meer aan kan. Een aantal studenten plannen nu al dat zij, na een aantal jaren gevaren te hebben, een nieuwe loopbaan aan de wal zullen beginnen.

Een aantal studenten van de afdeling Master Nautische Wetenschappen die vroegtijdig het maritieme beroep verlaten hopen op een aanstelling in het loodswezen (5 maal vermeld) of op een walfunctie in een rederij (een managementfunctie, walkapitein, inspecteur). Een enkeling viseert aan de slag te kunnen als docent en nog anderen weten het nog niet. Bij de afdeling Bachelor Scheepswerktuigkunde melden de studenten meestal dat zij aan de wal uitkijken naar een functie in een haven, onderhoudswerkzaamheden. Eén student beoogt de familieonderneming over te nemen, zonder de aard van die zaak te preciseren.

Globaal genomen bevestigen de resultaten van deze enquête de waarden, die in de 1ste. enquête bij de laatstejaarsstudenten werden opgetekend.

Foto 8 DAB Vloot nieuwste aanwinst. 22 mei 2011 Aankomst in Oostende van de SWATH* snelle loodsboot "WESTDIEP"

*SWATH Small Waterplane Area Twin Hull.

20. "Training Record Book"

Al de studenten, op enkele uitzonderingen na, die deelnamen aan de beperkte enquête hebben al een min of meer lange tijd gevaren. Men kan dan ook verwachten dat een deel van die vaartijd als onderdeel van hun opleiding dient beschouwd te worden, wat kan gestaafd worden door de aantekeningen in het "Training Record Book".

Afdeling	Training Record Book	Gecertificeerd door			
		Kapitein	Hogere Zeevaartschool	Werkgever	Maritiem Vervoer – Zeevaart-Certificatie
Master Naut.Wet.NL	21	11	10	1	10
Master Naut.Wet.FR	9	3	8	2	2
Bach.Scheepsw.NL	3	1	2	1	-
Bach.Scheepsw.FR	5	3	1	2	2
Totaal	38				

Tabel 19. Aantal studenten in het bezit van een gecertificeerd "training Record Book"

Van de deelnemende studenten waren er 38 in het bezit van een "Training Record Book" dat door één of meerdere personen/instanties werd gecertificeerd. Van de Franstalige afdeling nautische wetenschappen was één student niet in het bezit van een "Training Record Book" en van de Franstalige afdeling scheepswerktuigkunde waren dat er vijf.

21. Vergelijking van de enquête resultaten van dezelfde doelgroep als eerste en laatstejaarsstudent.

De studenten die aan deze enquête hebben deelgenomen – academiejaar 2010 – 2011 zijn voor het merendeel met hun opleiding gestart tijdens één van de twee volgende academiejaren:

2007 – 2008 voor de studenten van de afdeling Nautische Wetenschappen (4 jaar opleiding)

2008 – 2009 voor de studenten van de afdeling Scheepswerktuigkunde (3 jaren opleiding)

Het is daarom mogelijk, op basis van de gegevens die verzameld werden tijdens de enquêtes uitgevoerd bij de eerstejaarsstudenten van de twee bovenvermelde academiejaren na te gaan of er verschuivingen in de instelling en de visie van de studenten tussen het begin en het einde van hun studies zijn opgetreden.

Gegevens zoals het geslacht, de woonplaats, het lidmaatschap bij een jeugdbeweging of sportclub, het beroep van de ouders en het tijdstip van de keuze voor een maritieme opleiding zijn in ieder geval vaste gegevens die niet merkbaar veranderen. Een vergelijking van deze gegevens houdt weinig of geen meerwaarde in en worden dus niet in beschouwing genomen.

a) Vergelijking van enkele parameters over een looptijd van 4 jaar – Master Nautische Wetenschappen.

Parameters	1 ^{ste} jaar Bachelor Nautische Wetenschappen (eerstejaarsstudent)	Master Nautische Wetenschappen (laatstejaarsstudent)	Opmerkingen
Academiejaar	2007 - 2008	2010 - 2011	
Aantal ingeschreven studenten	229	114	Cijfers van het secretariaat HZS
Aantal deelnemende studenten	99	31	
Percentage respons	43%	27%	
Min. – Max. leeftijd	18 jaar – 34 jaar	21 jaar – 58 jaar	
Gemiddelde leeftijd	20 jaar	23 jaar	
Voorafgaande Hogere Studies	15 op 99 studenten	11 op 31 studenten	Niet noodzakelijk met vrucht
Voorkeur voor een maritieme sector			
Koopvaardij	Werd niet gevraagd	24/31	Loodswezen, havendiensten en kustwacht werden ook vermeld maar komen zelden in aanmerking in de eerste fase van een maritieme carrière.
Baggerindustrie	Werd niet gevraagd	12/31	
Sleepvaart- Offshore	Werd niet gevraagd	6/31	
Gaan voor de hoogste functie	85/99 of 86%	24/31 of 77%	
Gaan voor een volledige carrière op zee	49/99 of 49%	9/31 of 29 %	

Het percentage van studenten die voor de hoogste functie aan boord wensen te gaan verschilt niet merkbaar veel tussen de eerste- en laatstejaarsstudenten. Daarentegen treedt een grote neerwaartse verschuiving op in de groep studenten die een volledige carrière op zee wensen op te bouwen. De vermindering bedraagt nagenoeg 40%.

b) Vergelijking van enkele parameters over een looptijd van 3 jaar – Bachelor Scheepswerktuigkunde.

Parameters	1 ^{ste} jaar Bachelor Scheepswerktuigkunde (eerstejaarsstudent)	3 ^{de} jaar Bachelor Scheepswerktuigkunde (laatstejaarsstudent)	Opmerkingen
Academiejaar	2008 - 2009	2010 - 2011	
Aantal ingeschreven studenten	91	44	Cijfers van het secretariaat HZS
Aantal deelnemende studenten	25	13	
Percentage respons	27%	30%	
Min. – Max. leeftijd	18 jaar - 24 jaar	20 jaar – 42 jaar	
Gemiddelde leeftijd	20 jaar	26 jaar	

Voorafgaande Hogere Studies	<i>4 op 25 studenten 16%</i>	<i>8 op 13 studenten 62%</i>	Niet noodzakelijk met vrucht.
Voorkeur voor een maritieme sector			
Koopvaardij	<i>9/25</i>	<i>8/13</i>	Loodswezen, havendiensten en kustwacht werden ook vermeld maar komen echter zelden in aanmerking in de eerste fase van een maritieme carrière.
Baggerindustrie	<i>9/25</i>	<i>9/13</i>	
Sleepvaart- Offshore	<i>5/25</i>	<i>4/13</i>	
Gaan voor de hoogste functie	<i>15/25 of 60%</i>	<i>11/13 of 85%</i>	
Gaan voor een volledige carrière op zee	<i>6/25 of 24%</i>	<i>8/13 of 62% %</i>	

In tegenstelling tot de waarden opgetekend in de afdeling Nautische Wetenschappen neemt de groep studenten Bachelor Scheepswerktuigkunde die voor een volledige carrière op zee wensen te gaan toe van 24% naar 62%. Deze waarde wordt echter sterkt beïnvloed door het aantal buitenlandse studenten die aan de enquête hebben deelgenomen. Eens tewerkgesteld in hun land van herkomst, beschikken zij over minder mogelijkheden om hun loopbaan te heroriënteren. Dit percentage is daarom niet bepalend voor de studenten van Belgische nationaliteit.

22. Algemene Besluiten.

1. De lage respons staat de relevantie van de enquêteresultaten niet in de weg.

Het percentage van de laatstejaarsstudenten Master Nautische Wetenschappen en Bachelor Scheepswerktuigkunde die aan de bevraging hebben deelgenomen is, met respectievelijk 27% en 30%, niet bijzonder hoog. In overleg met de directie van de H.Z.S. werd deze 2de enquête in december 2010 ingesteld tijdens de normale lessen. Alle aanwezige studenten hetzij 31/ 114 voor de afdeling Nautische Wetenschappen en 13/44 voor de afdeling Scheepswerktuigkunde hebben heel bereidwillig hun medewerking verleend. Het verschil tussen de aanwezige studenten en de ingeschreven studenten wordt deels verklaard door het aantal vrije studenten, studenten die al op zee zijn, studenten die nog lespakketten in het voorlaatste jaar volgen of nog studenten die sinds hun inschrijving afgehaakt hebben. Het feit dat 100% van de aanwezige laatstejaarsstudenten aan de bevraging hebben deelgenomen maakt de opgetekende waarden en resultaten volledig toepasbaar en toepasselijk.

2. Niet alle opgehaalde gegevens zijn indicatief van de verschuivingen die mogelijkerwijs zijn opgetreden tijdens de academische vorming.

Gegevens over leeftijd, woonplaats, nationaliteit en beroep van de ouders helpen om de samenstelling van de doelgroep beter te vatten en om het algemeen kader, waarin deze enquête werd ingesteld, te schetsen. Deze gegevens zijn echter niet indicatief voor de verschuiving die in de visie van de student over zijn toekomstige zeemansloopbaan optreedt tussen zijn eerste en zijn laatste jaar opleiding aan de H.Z.S.

3. Het gemiddeld aantal studiejaren nodig om het einddiploma te behalen kan bij benadering bepaald worden.

De gemiddelde leeftijd van de eerstejaarsstudenten is aan de hand van 7 enquêtes met grote nauwkeurigheid gekend. Aan de hand van de opgetekende leeftijd van de laatstejaarsstudenten blijkt dat studenten van de afdeling Nautische Wetenschappen gemiddeld 5 jaar nodig hebben om de cyclus van 4 jaren af te werken. In de afdeling Scheepswerktuigkunde hebben de studenten gemiddeld 6 jaren nodig om een cyclus van 3 jaar af te werken. In deze laatste afdeling worden de cijfers wel beïnvloed door de aanwezigheid van een hoog aantal niet-Belgische studenten die hun studies vaak onderbreken. Anderzijds worden deze cijfers enigszins ontkracht door de antwoorden op de vraag die naar het studieverloop aan de H.Z.S. peilde. Uit de antwoorden blijkt dat 29 op 44 studenten, hetzij 65%, het studietraject zonder herkansingen hebben doorlopen.

4. 42% van de laatstejaarsstudenten hebben vóór hun maritieme opleiding een andere studierichting gevolgd.

Deze waarde is identiek als de waarde opgetekend bij de 1ste enquête (academiejaar 2009 – 2010). In de afdeling Nautische Wetenschappen is het percentage van de studenten die de voorafgaande academische opleiding met vrucht hebben afgewerkt hoger dan in de afdeling Scheepswerktuigkunde. Opmerkelijk is toch dat voor een vrij grote groep laatstejaarsstudenten een maritieme opleiding niet de eerste keuze was. Deze trend, die al tijdens de eerste enquête bij de laatstejaarsstudenten opgetekend werd, wordt aan de hand van de resultaten van deze 2de enquête bevestigd. Promotiecampagnes dienen in de toekomst met dit fenomeen rekening te houden.

5. De informatie nopens de maritieme opleiding verstrekt vóór en tijdens de studies staat op punt. De informatie betreffende de inhoud van de professionele loopbaan kan beter.

Meer dan 85% van de studenten die aan deze 2de enquête hebben deelgenomen zijn tevreden met de informatie verstrekt m.b.t. de opleiding en het studieverloop. Deze waarde ligt in de lijn van de waarden opgetekend toen deze groep studenten 3 of 4 jaar geleden aan hun maritieme opleiding is begonnen.

Slechts 55% van de laatstejaarsstudenten menen over voldoende informatie te beschikken m.b.t. de inhoud en het verloop van een zeemanscarrière. Bij het begin van hun maritieme loopbaan hadden niet minder dan 71% van diezelfde groep studenten een positief antwoord gegeven. Hoe dit deficit best wordt weggewerkt zal een verdere studie moeten uitwijzen. Overleg met de reders dienaangaande lijkt aangewezen.

6. Hebben de praktische opleiding en het totaal studiepakket aan de verwachtingen van de student beantwoord?

Het was de eerste maal dat deze vraag aan de laatstejaarsstudenten werd gesteld. 57% van de studenten antwoordden positief op deze vraag. Duidelijk was echter de uitgesproken wens voor meer praktijkgerichte cursussen en meer aandacht voor praktische opleiding aan boord van een schip. Op basis van deze stellingname zou men kunnen verwachten dat de studenten goed gebruik zouden hebben gemaakt van het zomerverlof om zoveel mogelijk vaartijd te behalen. Dit blijkt niet het geval te zijn want de doorlopen vaartijd, uitzonderingen terzijde gelaten, is eerder laag. Deze bevinding werd ook opgemerkt bij de analyse van de resultaten van de 1ste enquête. De problematiek die rijst bij het vinden van een voldoende groot aantal inschepingmogelijkheden tijdens de zomermaanden dient verder onderzocht te worden.

7. De enquêteresultaten geven een onduidelijk beeld hoe de studenten hun toekomstige loopbaan wensen uit te bouwen.

Dat de meeste studenten in de eerste fase voor de koopvaardij en de baggerindustrie opteren ligt voor de hand. De resultaten bevestigen op dit punt de bevindingen van de vorige enquête. Veel minder duidelijk is de keuze die de studenten wensen te doen in de tweede of derde fase van hun maritieme loopbaan. Misschien moet de vraag anders verwoord worden. Men zou de vraag kunnen verfijnen en de studenten uitnodigen hun keuze te bepalen als zij bv. tien en twintig jaren ver in het beroepsleven zijn.

8) "Voor de hoogste functie aan boord gaan" wordt verschillend gepercipieerd door de studenten van de afdeling Nautische Wetenschappen en van de afdeling Scheepswerktuigkunde.

Bij de studenten Master Nautische Wetenschappen ambiëren slechts 77% de hoogste functie. Bij de aanvang van hun opleiding gaf 86% van dezelfde groep studenten aan voor de hoogste functie te willen gaan. Dit is enigszins merkwaardig daar men van de veronderstelling kan uitgaan dat tijdens de cyclus van vier jaar de groep uitgezuiverd is van de studenten die niet overtuigd waren de juiste studie- of beroepskeuze te hebben gemaakt.

Daarentegen bij de studenten Bachelor Scheepswerktuigkunde is de groep jongeren die de hoogste functie aan boord wensen te bereiken tijdens de 3 jaren cyclus verhoogd van 60% naar 85%. Deze trend is het gevolg van de aanwezigheid van een ruim aantal "niet-Belgische" studenten die in hun land van herkomst weinig kansen hebben voor een interessante overstap naar een beroep aan land.

9) Een hele carrière blijven varen zit er nog steeds niet in.

Waar 49% van de eerstejaarsstudenten van de afdeling Nautische Wetenschappen aangegeven hadden een volledige carrière op zee door te brengen is dit percentage 4 jaar later geslonken tot 29%. Deze trend is een aanwijzing van de uitdagingen waarmee de reders geconfronteerd zijn om hoog gekwalificeerde en betrouwbare medewerkers aan te houden binnen het management niveau van hun varende personeel.

Voor de studenten Bachelors Scheepswerktuigkunde is het fenomeen net andersom. Slechts 24% van de eerstejaarsstudenten hadden zin om een hele carrière op zee uit te bouwen. Drie jaar later zien 62% van de laatstejaarsstudenten een volledige loopbaan op zee wel zitten. De toekomst moet uitwijzen of deze positieve instelling effectief werkelijkheid is geworden.

10) Training Record Book – geen eenvormig beeld.

38 laatstejaarsstudenten zijn in het bezit van een “Training Record Book” die met zorg wordt bijgehouden en gecertificeerd. De zes studenten die nog niet in het bezit zijn van dit document zijn vrijwel allen “niet-Belgen” die tijdens hun opleiding heel wat moeilijkheden ondervinden om voor een korte periode in te schepen.

Foto 9. M/V MINERAL CHINA Bouwjaar 2003 DWT171.448 MT. Rederij CMB - BOCIMAR nv.

BEPERKTE ENQUÊTE Academiejaar 2010-2011

Doelgroep: Master Nautische Wetenschappen

Deze enquête wordt door de Belgische Zeevaartbond vzw (BZB) ingericht. Tientallen maritieme instellingen, verenigingen en bedrijven zijn aangesloten bij de BZB, die zich sinds 1899 inzet om de hele maritieme cluster in het land te ondersteunen en te bevorderen.

Deze enquête past in een plan dat niet alleen poogt het profiel van de leerling, student of volwassene die voor een maritieme opleiding kiest, vast te leggen maar ook de reders, de maritieme bedrijven en de overheid wil informeren en bijstaan om de promotiecampagnes voor maritieme loopbanen meer doelgericht en meer doeltreffend te maken.

Gelijkaardige enquêtes werden sinds 2002 op regelmatige tijdstippen uitgevoerd zowel op het universitair niveau (Hogere Zeevaartschool – 8 enquêtes) als op het TSO niveau (Cenflumarin en Maritiem Instituut Mercator – 2 enquêtes). Er is thans ook een enquête lopend in het Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) afdeling “maritieme opleiding” in Deurne en in Oostende.

Deze enquête is niet alleen de 9de enquête die aan de HZS wordt gehouden maar tevens de 2de bij de laatstejaarsstudenten (Master Nautische Wetenschappen en Bachelor Scheepswerktuigkunde).

De BZB stelt uw medewerking aan deze enquête erg op prijs. Het verslag van de verschillende enquêtes die de BZB tot hertoe heeft uitgevoerd, kan U raadplegen op de website van de BZB: www.lmb-bzb.org

Belgische Zeevaartbond vzw.
Algemeen Secretariaat,
Olmendreef, 3 – B/4,
B – 2950 Kapellen.
E-mail: lmb-bzl@skynet.be

1. Wie ben je?

Om de privacy te respecteren worden de persoonlijke gegevens zoals naam, voornaam en adres, met uitzondering echter van de woonplaats (gemeente of stad met postnummer) niet gevraagd in dit enquête formulier.

Geslacht:	M/V	Leeftijd	jaar	Nationaliteit:	
Beroep vader:			Beroep moeder		
Wettelijke woonplaats:	Postnummer:			Naamplaats:	
Huidig tijdelijk adres: (home of studentenkamer)	Postnummer:			Naamplaats:	

2. Reeds vroeger gevolgd hoger onderwijs.

Studierichting:	Van.....tot.....jaar	Geslaagd:
		Ja / Neen
		Ja / Neen
		Ja / Neen
		Ja / Neen

3. Studieverloop aan de Hogere Zeevaartschool.

Studiejaar	Van.....tot.....jaar	Opmerkingen
1 ^{ste} jaar bachelor		
2 ^{de} jaar bachelor		
3 ^{de} jaar bachelor		

4. Hoe ben je iets te weten gekomen over de gekozen opleiding tot "Master in de Nautische Wetenschappen" en de maritieme loopbaan?

Had je reeds contacten met maritieme middens vooraleer de opleiding tot "Bachelor en Master in de Nautische Wetenschappen" aan te vatten	Ja / Neen
Indien je antwoord JA is, welke?	

Sinds welke leeftijd had je het idee om een maritieme opleiding te volgen en om voor een maritiem beroep te kiezen?	leeftijd
---	----------

* Schrapen wat niet past

Je bent nu in je laatste jaar opleiding tot "Master in de Nautische Wetenschappen". Meen je vóór en tijdens je studies aan de HZS voldoende informatie te hebben ontvangen over:			
- de opleiding en studieverloop?	Ja / Neen	- de professionele loopbaan?	Ja / Neen
Indien ja, wat is/zijn de bron/bronnen geweest?	radio / TV*	Indien ja, wat is/zijn de bron/bronnen geweest?	radio / TV*
	internet		internet
	opendeurdagen		opendeurdagen
	familie		familie
	vrienden		vrienden
	kennissen		kennissen
	boeken		boeken
	voordrachten		voordrachten
	maandbladen		maandbladen
	promotiefolders		VDAB
	andere:		andere:

Hebben de praktische opleiding en het totaal studiepakket van "Master in de Nautische Wetenschappen" aan uw verwachtingen beantwoord.?	Ja / Neen
(Ja of neen: licht uw antwoord kort toe)	

5. Reeds doorlopen vaartijd. (vaartijd zoals die wordt vermeld in het Zeemansboekje).

Tijdens het kalenderjaar:	Duur van de inscheping:	
	Maanden	Dagen

6. Wat is jouw motivatie bij de gekozen maritieme opleiding?

Wat heeft je aangezet om voor een maritieme loopbaan te kiezen?		In welke richting wens je jouw maritieme loopbaan uit te bouwen?	
Reizen	Ja / Neen	Koopvaardij	Ja / Neen
Avontuur	Ja / Neen	Baggerindustrie	Ja / Neen
Interessante opleiding	Ja / Neen	Visserij	Ja / Neen
Toekomstmogelijkheden	Ja / Neen	Sleepvaart / Offshore	Ja / Neen
Werkzekerheid	Ja / Neen	Shortsea	Ja / Neen
Hoge lonen	Ja / Neen	Loodswezen	Ja / Neen
Beroep met grote verantwoordelijkheden	Ja / Neen	DAB Vloot	Ja / Neen
Andere		Havendiensten	Ja / Neen
Andere		Andere	Ja / Neen

Licht jouw keuze toe? (zeer beknopt – maximum een viertal regels).

7. Wat is uw lange termijn visie op de gekozen maritieme loopbaan?

Wenst u in de gekozen richting de hoogste functie te bereiken? Ja / Neen

Denkt u het maritieme beroep te blijven uitoefenen tijdens een volledige loopbaan?		Ja/Neen
Indien uw antwoord NEEN is:	Waarom zou u het beroep dan verlaten?	
	Hoeveel jaren denkt u dan het zeemansberoep uit te oefenen?	
	Welk beroep denkt u daarna te gaan uitoefenen?	

8. "Training record" boek

Bent U reeds in het bezit van een "Training Record book"?		Ja / Neen
Door wie werd uw "Training Record Book" gecertificeerd?	Kapitein	
	Hogere Zeevaartschool	
	Werkgever	
	Maritiem Vervoer – Zeevaart - Certificatie	

BEPERKTE ENQUÊTE Academiejaar 2010-2011

Doelgroep: Bachelor Scheepswerktuigkunde.

Deze enquête wordt door de Belgische Zeevaartbond vzw (BZB) ingericht. Tientallen maritieme instellingen, verenigingen en bedrijven zijn aangesloten bij de BZB, die zich sinds 1899 inzet om de hele maritieme cluster in het land te ondersteunen en te bevorderen.

Deze enquête past in een plan dat niet alleen poogt het profiel van de leerling, student of volwassene die voor een maritieme opleiding kiest, vast te leggen maar ook de reders, de maritieme bedrijven en de overheid wil informeren en bijstaan om de promotiecampagnes voor maritieme loopbanen meer doelgericht en meer doeltreffend te maken.

Gelijkaardige enquêtes werden sinds 2002 op regelmatige tijdstippen uitgevoerd zowel op het universitair niveau (Hogere Zeevaartschool – 8 enquêtes) als op het TSO niveau (Cenflumarin en Maritiem Instituut Mercator – 2 enquêtes). Er is thans ook een enquête lopend in het Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) afdeling “maritieme opleiding” in Deurne en in Oostende.

Deze enquête is niet alleen de 9de enquête die aan de HZS wordt gehouden maar tevens de 2de bij de laatstejaarsstudenten (Master Nautische Wetenschappen en Bachelor Scheepswerktuigkunde).

De BZB stelt uw medewerking aan deze enquête erg op prijs. Het verslag van de verschillende enquêtes die de BZB tot hiertoe heeft uitgevoerd, kan U raadplegen op de website van de BZB: www.lmb-bzb.org

Belgische Zeevaartbond vzw.
Algemeen Secretariaat,
Olmendreef, 3 – B/4,
B – 2950 Kapellen.
E-mail: lmb-bzl@skynet.be

1. Wie ben je?

Om de privacy te respecteren worden de persoonlijke gegevens zoals naam, voornaam en adres, met uitzondering echter van de woonplaats (gemeente of stad met postnummer) niet gevraagd in dit enquête formulier.

Geslacht:	M/V	Leeftijd	jaar	Nationaliteit:	
Beroep vader:			Beroep moeder		
Wettelijke woonplaats:	Postnummer:			Naamplaats:	
Huidig tijdelijk adres: (home of studentenkamer)	Postnummer:			Naamplaats:	

2. Reeds vroeger gevolgd hoger onderwijs.

Studierichting:	Van.....tot.....jaar	Geslaagd:
		Ja / Neen
		Ja / Neen
		Ja / Neen
		Ja / Neen

3. Studieverloop aan de Hogere Zeevaartschool.

Studiejaar	Van.....tot.....jaar	Opmerkingen
1 ^{ste} jaar bachelor		
2 ^{de} jaar bachelor		

4. Hoe ben je iets te weten gekomen over de gekozen opleiding tot "Bachelor Scheepswerktuigkunde" en de maritieme loopbaan?

Had je reeds contacten met maritieme middens vooraleer de opleiding tot "Bachelor Scheepswerktuigkunde" aan te vatten	Ja / Neen
Indien je antwoord JA is, welke?	

Sinds welke leeftijd had je het idee om een maritieme opleiding te volgen en om voor een maritiem beroep te kiezen?	leeftijd
---	----------

* Schrappen wat niet past

Je bent nu in je laatste jaar opleiding tot "Bachelor Scheepswerktuigkunde". Meen je vóór en tijdens je studies aan de HZS voldoende informatie te hebben ontvangen over:			
- de opleiding en studieverloop?	Ja / Neen	- de professionele loopbaan?	Ja / Neen
Indien ja, wat is/zijn de bron/bronnen geweest?	radio / TV*	Indien ja, wat is/zijn de bron/bronnen geweest?	radio / TV*
	internet		internet
	opendeurdagen		opendeurdagen
	familie		familie
	vrienden		vrienden
	kennissen		kennissen
	boeken		boeken
	voordrachten		voordrachten
	maandbladen		maandbladen
	promotiefolders		VDAB
andere:	andere:		

Hebben de praktische opleiding en het totaal studiepakket van "Bachelor Scheepswerktuigkunde" aan uw verwachtingen beantwoord.? (Ja of neen: licht uw antwoord kort toe)	Ja / Neen
---	-----------

5. Reeds doorlopen vaartijd. (vaartijd zoals die wordt vermeld in het Zeemansboekje).

Tijdens het kalenderjaar:	Duur van de inscheping:	
	Maanden	Dagen

6. Wat is jouw motivatie bij de gekozen maritieme opleiding?

Wat heeft je aangezet om voor een maritieme loopbaan te kiezen?		In welke richting wens je jouw maritieme loopbaan uit te bouwen?	
Reizen	Ja / Neen	Koopvaardij	Ja / Neen
Avontuur	Ja / Neen	Baggerindustrie	Ja / Neen
Interessante opleiding	Ja / Neen	Visserij	Ja / Neen
Toekomstmogelijkheden	Ja / Neen	Sleepvaart / Offshore	Ja / Neen
Werkzekerheid	Ja / Neen	Shortsea	Ja / Neen
Hoge lonen	Ja / Neen	Loodswezen	Ja / Neen
Beroep met grote verantwoordelijkheden	Ja / Neen	DAB Vloot	Ja / Neen
Andere		Havendiensten	Ja / Neen
Andere		Andere	Ja / Neen

Licht jouw keuze toe? (zeer beknopt – maximum een viertal regels).

7. Wat is uw lange termijn visie op de gekozen maritieme loopbaan?

Wenst u in de gekozen richting de hoogste functie te bereiken?	Ja / Neen

Denkt u het maritieme beroep te blijven uitoefenen tijdens een volledige loopbaan?		Ja/Neen
Indien uw antwoord NEEN is:	Waarom zou u het beroep dan verlaten?	
	Hoeveel jaren denkt u dan het zeemansberoep uit te oefenen?	
	Welk beroep denkt u daarna te gaan uitoefenen?	

8. "Training record" boek

Bent U reeds in het bezit van een "Training Record book"?		Ja / Neen
Door wie werd uw "Training Record Book" gecertificeerd?	Kapitein	
	Hogere Zeevaartschool	
	Werkgever	
	Maritiem Vervoer – Zeevaart - Certificatie	

ENQUÊTE RESTREINTE Année Académique 2010 – 2011.

Groupe-cible: Master en Sciences Nautiques.

Cette enquête est organisée par la Ligue Maritime Belge asbl (LMB). Regroupant des dizaines d'institutions, associations et entreprises à caractère maritime, la LMB s'attache, depuis 1899, à promouvoir et à développer l'activité maritime dans le pays.

Cette enquête s'inscrit dans un cadre qui non seulement cherche à définir le profil de l'élève, l'étudiant ou encore l'adulte qui a opté pour une formation maritime mais aussi à informer et assister les armateurs, les entreprises maritimes et les autorités à rendre les campagnes de promotion des carrières maritimes plus pointues et plus performantes.

Des enquêtes analogues ont été effectuées depuis 2002 à intervalles réguliers tant au niveau universitaire ('Ecole Supérieure de Navigation – 8 enquêtes) qu'au niveau de l'enseignement secondaire (Cenflumarin et Maritiem Instituut Mercator – 2 enquêtes). Une enquête du même type est actuellement en cours dans les Centres de formation pour Adultes – Formation Maritime à Deurne et à Ostende.

Cette enquête est non seulement le 9ème qui est organisée au sein de l'ESNA. Elle est également la 2ème qui s'adresse exclusivement aux étudiants de dernière année comme groupe-cible (Master en Sciences Nautique et Bachelor Mécanique Navale).

La LMB apprécie vivement votre participation à cette enquête. Le rapport sur les enquêtes précédentes effectuées par la LMB, peuvent être consulté sur le site de la LMB : www.lmb-bzb.be

Ligue Maritime Belge asbl
Secrétariat-général
Olmendreef, 3 – B/4,
B – 2950 Kapellen.
Adresse courriel: lmb-bzl@skynet.be

1. Qui es-tu ?

Afin de respecter la vie privée ce formulaire d'enquête ne formule aucune demande relative aux données personnelles telles que nom et adresse à l'exception toutefois du domicile (commune ou ville et code postal).

Genre:	M/F	Age:	ans	Nationalité:	
Profession du père:			Profession de la mère:		
Domicile légal:		Code postal:		Commune/ville:	
Adresse temporaire actuelle: (ch. d'étudiant / d'hôte)		Code postal:		Commune/ville:	

2. 'Etudes parcourues avant ton inscription à l'Ecole Supérieure de Navigation.

Type d'études:	De.....à.....année.	Réussi:
		Oui / Non
		Oui / Non
		Oui / Non
		Oui / Non

3. Parcours à l'Ecole Supérieure de Navigation.

Année d'étude	De.....à.....année	Remarques
1 ^{ère} année bachelor		
2 ^{ème} année bachelor		
3 ^{ème} année bachelor		

4. Comment as-tu obtenu des informations concernant les études préparant au titre de "Master en Sciences Nautique" et concernant la carrière maritime?

As-tu eu des contacts avec le milieu maritime avant de débiter ta formation de "Bachelor et Master en Sciences Nautiques" ?	Oui / Non
Si ta réponse est OUI, précise lesquels:	

Depuis quel âge as-tu eu l'idée de suivre une formation maritime et d'embrasser une carrière maritime?	âge
--	-----

* Rayez ce qui n'est pas d'application

Tu es maintenant en dernière année menant au titre de "Master en Sciences Nautiques". Estimes-tu avoir reçu avant et durant tes études à l'ESNA suffisamment d'informations concernant:			
- la formation et le circuit des études?	Oui / Non	- la carrière professionnelle?	Oui / Non
Si ta réponse est OUI, précise la source / les sources d'informations	radio / TV*	Si ta réponse est OUI, précise la source / les sources d'informations	radio / TV*
	internet		internet
	Journées portes ouvertes		Journées portes ouvertes
	famille		famille
	amis		amis
	connaissances		connaissances
	livres		livres
	conférences		conférences
	mensuels		Mensuels
	Dépliants publicitaires		SENEM
autre:		autre:	

La formation pratique et la formation académique de « Master en Sciences Nautiques » reçues ont elles répondu à ton attente ? (oui ou non, justifiez votre réponse)	Oui / Non
--	-----------

5. Temps de navigation accompli. (temps de navigation renseigné dans votre Livret de Marin)).

Durant l'année calendrier:	Durée de l'embarquement:	
	Mois	Jours

6. Quelle était ta motivation en faisant le choix pour une carrière maritime?

Qu'est ce qui t'a incité à choisir pour une carrière maritime?		Dans quel secteur envisages-tu de construire ta carrière maritime?	
Voyages	Oui / Non	Marine marchande	Oui / Non
Aventures	Oui / Non	Dragage	Oui / Non
Formation intéressante	Oui / Non	Pêche	Oui / Non
Perspectives d'avenir	Oui / Non	Remorquage/ Offshore	Oui / Non
Sécurité d'emploi	Oui / Non	Shortsea	Oui / Non
Salaires élevés	Oui / Non	Pilotage	Oui / Non
Fonction à grande responsabilité	Oui / Non	DAB Vloot	Oui / Non
Autre	Oui / Non	Services portuaires	Oui / Non
Autre	Oui / Non	Autre	Oui / Non

Explique ton choix? (très brièvement – 4 lignes maximum)

7. Quelle est ta vision à long terme sur la carrière maritime sur laquelle tu as porté ton choix ?

Souhaites-tu atteindre la plus haute fonction dans le secteur choisi??	Oui / Non

Envisages-tu d'exercer la profession d'officier de marine durant l'entièreté de ta carrière professionnelle?		Oui / Non
Si ta réponse est négative:	Pourquoi abandonnerais-tu la profession?	
	Durant combien d'année envisages tu d'exercer la profession de marin?	
	Dans la suite, quel métier envisages-tu d'exercer?	

8. "Training record book"

Es-tu déjà en possession d'un "Training Record book" ?		Oui / Non
Qui a validé les modules de ton "Training Record Book" ?	Capitaine	
	'Ecole Supérieure de Navigation	
	Employeur	
	Transport Maritime - Service de la certification	

ENQUÊTE RESTREINTE Année Académique 2010 – 2011.

Groupe-cible: Bachelor Mécanique Navale.

Cette enquête est organisée par la Ligue Maritime Belge asbl (LMB). Regroupant des dizaines d'institutions, associations et entreprises à caractère maritime, la LMB s'attache, depuis 1899, à promouvoir et à développer l'activité maritime dans le pays.

Cette enquête s'inscrit dans un cadre qui non seulement cherche à définir le profil de l'élève, l'étudiant ou encore l'adulte qui a opté pour une formation maritime mais aussi à informer et assister les armateurs, les entreprises maritimes et les autorités à rendre les campagnes de promotion des carrières maritimes plus pointues et plus performantes.

Des enquêtes analogues ont été effectuées depuis 2002 à intervalles réguliers tant au niveau universitaire ('Ecole Supérieure de Navigation – 8 enquêtes) qu'au niveau de l'enseignement secondaire (Cenflumarin et Maritiem Instituut Mercator – 2 enquêtes). Une enquête du même type est actuellement en cours dans les Centres de formation pour Adultes – Formation Maritime à Deurne et à Ostende.

Cette enquête est non seulement le 9ème qui est organisée au sein de l'ESNA. Elle est également la 2ème qui s'adresse exclusivement aux étudiants de dernière année comme groupe-cible (Master en Sciences Nautique et Bachelor Mécanique Navale).

La LMB apprécie vivement votre participation à cette enquête. Le rapport sur les enquêtes précédentes effectuées par la LMB, peuvent être consulté sur le site de la LMB : www.lmb-bzb.be

Ligue Maritime Belge asbl
Secrétariat-général
Olmendreef, 3 – B/4,
B – 2950 Kapellen.
Adresse courriel: lmb-bzl@skynet.be

1. Qui es-tu?

Afin de respecter la vie privée ce formulaire d'enquête ne formule aucune demande relative aux données personnelles telles que nom et adresse à l'exception toutefois du domicile (commune ou ville et code postal).

Genre:	M/F	Age:	ans	Nationalité:	
Profession du père:		Profession de la mère:			
Domicile légal:	Code postal:		Commune/ville:		
Adresse temporaire actuelle: (ch. d'étudiant / d'hôte)	Code postal:		Commune/ville:		

2. 'Etudes parcourues avant ton inscription à l'Ecole Supérieure de Navigation.

Type d'études:	De.....à.....année.	Réussi:
		Oui / Non
		Oui / Non
		Oui / Non
		Oui / Non

3. Parcours à l'Ecole Supérieure de Navigation.

Année d'étude	De.....à.....année	Remarques
1 ^{ère} année bachelor		
2 ^{ème} année bachelor		

4. Comment as-tu obtenu des informations concernant les études préparant au titre de "Bachelor Mécanique Navale" et concernant la carrière maritime?

As-tu eu des contacts avec le milieu maritime avant de débiter ta formation de "Bachelor Mécanique Navale" ?	Oui / Non
Si ta réponse est OUI, précise lesquels:	

Depuis quel âge as-tu eu l'idée de suivre une formation maritime et d'embrasser une carrière maritime?	âge
--	-----

* Rayez ce qui n'est pas d'application

Tu es maintenant en dernière année menant au titre de "Bachelor Mécanique Navale". Estimes-tu avoir reçu avant et durant tes études à l'ESNA suffisamment d'informations concernant:			
- la formation et le circuit des études?	Oui / Non	- la carrière professionnelle?	Oui / Non
Si ta réponse est OUI, précise la source / les sources d'informations	radio / TV* internet Journées portes ouvertes famille amis connaissances livres conférences mensuels Dépliants publicitaires autre:	Si ta réponse est OUI, précise la source / les sources d'informations	radio / TV* internet Journées portes ouvertes famille amis connaissances livres conférences Mensuels SEMEM autre:

La formation pratique et la formation académique de « Bachelor Mécanique Navale » reçues ont-elles répondu à ton attente ? (oui ou non, justifiez votre réponse)	Oui / Non
---	-----------

5. Temps de navigation accompli. (temps de navigation renseigné dans votre Livret de Marin).

Durant l'année calendrier:	Durée de l'embarquement:	
	Mois	Jours

6. Quelle était ta motivation en faisant le choix pour une carrière maritime?

Qu'est ce qui t'a incité à choisir pour une carrière maritime?		Dans quel secteur envisages-tu de construire ta carrière maritime?	
Voyages	Oui / Non	Marine marchande	Oui / Non
Aventures	Oui / Non	Dragage	Oui / Non
Formation intéressante	Oui / Non	Pêche	Oui / Non
Perspectives d'avenir	Oui / Non	Remorquage/ Offshore	Oui / Non
Sécurité d'emploi	Oui / Non	Shortsea	Oui / Non
Salaires élevés	Oui / Non	Pilotage	Oui / Non
Fonction à grande responsabilité	Oui / Non	DAB Vloot	Oui / Non
Autre	Oui / Non	Services portuaires	Oui / Non
Autre	Oui / Non	Autre	Oui / Non

Explique ton choix? (très brièvement – 4 lignes maximum)

7. Quelle est ta vision à long terme sur la carrière maritime sur laquelle tu as porté ton choix ?

Souhaites-tu atteindre la plus haute fonction dans le secteur choisi??	Oui / Non

Envisages-tu d'exercer la profession d'officier de marine durant l'entièreté de ta carrière professionnelle?		Oui / Non
Si ta réponse est négative:	Pourquoi abandonnerais-tu la profession?	
	Durant combien d'année envisages tu d'exercer la profession de marin?	
	Dans la suite, quel métier envisages-tu d'exercer?	

8. "Training record book"

Es-tu déjà en possession d'un "Training Record book" ?		Oui / Non
Qui a validé les modules de ton "Training Record Book" ?	Capitaine	
	'Ecole Supérieure de Navigation	
	Employeur	
	Transport Maritime - Service de la certification	